

Pro upevnění postavení na trhu

Dosáhnout optimálních obchodních podmínek pro pěstování ovoce a zeleniny a upevnit si postavení na trhu je jedním ze záměrů sdružení Čerstvě utrženo, družstvo. Tím hlavním impulzem pro vytvoření společenství nezávislých pěstitelů byla touha vrátit na pulty našich prodejen české ovoce a českou zeleninu s opravdovou chutí a čerstvostí.

Zuzana Fialová

Nově založené družstvo vzniklo začátkem roku 2017 a v současnosti má čtyři členy – farmy ve Velkých Němcích, Smrčicích, Mutěnicích a ve Velkých Bílovicích. Ty se nyní zaměřují na skleníkovou produkci rajčat ze segmentu cherry odrůd, ale i další polní zeleninu. První produkce se pod značkou Čerstvě utrženo objeví v regálech českých obchodních řetězců na přelomu roku 2017 a 2018. Dodávky budou celoroční. „Vystupovat na trhu pod společnou značkou s sebou přináší mnoho výhod. Společně budeme na základě zájmu zákazníků plánovat, co budeme pěstovat, společně budeme silnější při vyjednávání o podmínkách s obchodními řetězci, společně budeme lépe nakupovat, dělat marketing a společně budeme sdílet zkušenosti při pěstování,“ řekl Jiří Stodůlka, člen představenstva odbytové organizace Čerstvě utrženo. Podle něj k pěstování a projektu Čerstvě utrženo každý z členů došel jinou cestou. „Někdo se pro práci v zemědělství rozhodl už při studiu, další k ní dospěli přes projekty smysluplného využívání obnovitelných zdrojů nebo prostě z potřeby kvalitní české zeleniny a ovoce, jejichž nedostatek trápí každého z nás. A tak začala zrát myšlenka, jejíž plody právě sklízíme – vytvořit společenství nezávislých pěstitelů a přinést do obchodů to, co do nich skutečně patří: české ovoce a českou zeleninu vypěstovanou poctivě a s láskou tam, kde jsou doma,“ uvedli zástupci družstva.

Příkladem dobré praxe je pro české producenty fungující sdružení pěstitelů rajčat na Slovensku. V rámci odbytové organizace Ovozela pokrývají svojí produkcí téměř polovinu z celkové produkce slovenských rajčat.

Chtějí zvyšovat produkci

Odbytová organizace Čerstvě utrženo plánuje v dlouhodobém horizontu zvyšovat produkci ze-

Klíčové informace

- Dosáhnout optimálních obchodních podmínek pro pěstování ovoce a zeleniny a upevnit si postavení na trhu je jedním ze záměrů sdružení Čerstvě utrženo, družstvo.
- V současnosti má čtyři členy – farmy ve Velkých Němcích, Smrčicích, Mutěnicích a ve Velkých Bílovicích, kteří se zaměřují na skleníkovou produkci rajčat ze segmentu cherry odrůd, ale i další polní zeleninu.
- Podle předsedy Zelinářské unie Čech a Moravy Jaroslava Zemana pěstování rajčat ve sklenicích zažívá v současnosti boom.

leniny a ovoce. „Přestože má Česká republika vynikající klimatické podmínky pro pěstování ovoce a zeleniny, jsme na posledním místě v produkci ovoce a zeleniny na obyvatele ze všech států Evropské unie,“ doplnil Stodůlka s tím, že není potřeba dovážet ze zahraničí to, co si dokážeme vypěstovat sami.

Podle Moniky Zábajkové z Čerstvě utrženo, která má v projektu na starosti marketing a komunikaci, za každým produktem stojí konkrétní lidé. Hodnoty, které vyznávají, a poctivá práce, kterou odvádějí. Patří tam ale také péče o naši krajinu, životní prostředí a zaměstnanost. Nákupem českých potravin podporujeme českou ekonomiku. „To je přeci velký příběh spojený s výrobkem, který se budeme snažit lidem více vysvětlit,“ dodala. Dnešní zákazníci mají více znalostí a jsou náročnější. Stále více lidí bude preferovat při svých nákupech potraviny, které jsou čerstvé, chutné, kvalitní a byly vyrobeny v blízkosti jejich bydliště. Některé obchodní řetězce ale nechtějí svým zákazníkům identitu farmářů prozradit a nutí pěstitele dodávat rajčata v obalech pod svými privátními značkami. „Česká vlajka, logo Čerstvě utrženo a jasné sdělení na obalu, kdo a kde rajčata vypěstoval, usnadní zákazníkovi orientaci při nákupu našich produktů. Právě zachování identity jednotlivých farmářů při budování společné značky vnímáme jako velmi podstatný aspekt komunikace, dodala Zábajková.

Nové skleníky

AGRO Haná sídlí ve Smrčicích a obhospodařuje 500 hektarů zemědělské půdy. Stará se o úrodu kukuřice, čiroku, sóji, ječmene, pšenice a nejnověji také o rajčata v nových sklenicích.

Podle Marka Miklase, vedoucího farmy, byl pro něj projekt výzvou dokázat, že i na Haně umí vypěstovat výtečná rajčata nejvyšší možné kvality.

Agro Maryša, farma Velké Němčice hospodaří na 800 hektarech zemědělské půdy v slunné oblasti Pálavy. „Nechceme pouze pěstovat kukuřici a řepku, rozšířili jsme plodinovou skladbu a vysázeli jsme třinácti hektarový sad merunek a na méně úrodné půdě jsme začali chovat masný skot. Snažíme se využívat šetrné moderní technologie a proti nepřízní počasí nebojovat jen frůkáním. Také proto jsme vybudovali moderní skleník využívající teplo a elektřinu z naší bioplynové stanice,“ řekl Josef Karpíšek, vedoucí skleníku s tím, že lokální ovoce a zelenina mají chuť, protože nedozrávají v ochranných atmosférách. „Při jejich produkci a transportu se navíc snažíme minimalizovat negativní dopady na ovzduší, krajinu nebo stav silnic,“ dodal.

Farma Pod kopcem, Mutěnice hospodaří na Zikmundově, historickém statku uprostřed Chřibů. „Pastviny kolem Zikmundova poskytují skvělé prostředí zvířatům, ale pěstování kvalitní zeleniny neumožňují. Proto jsme koupili nevyužívaný areál v Mutěnicích a pozemky v okolních

Hovoranech, kde se nyní snažíme pěstovat vlastní ovoce a zeleninu,“ uvedl zástupce mutěnické farmy Radek Šašinka.

Farma Košťál ve Velkých Bílovicích vznikla v roce 1992. „Začínali jsme na pronajaté půdě v areálu bývalého zelinářského střediska JZD. Hospodářství jsme postupně budovali a rozvíjeli až do dnešní podoby, kdy hospodaříme na více než 130 hektarech a naším hlavním cílem je

bude zprovozněno zhruba deset až 12 hektarů skleníků s rajčaty,“ uvedl Zeman. Například u Smrčic na Prostějovsku finišuje stavba skleníku na pěstování rajčat, který se rozkládá na ploše 2,5 hektaru.

Další projekty skleníků na hydroponické pěstování rajčat se připravují a jejich plocha by se v následujících letech měla zvyšovat. „Pokud říkáme, že nyní máme 20 hektarů, tak rozhodně dalších

lo teplo, takže se v nich začaly pěstovat květiny nebo byly zbourány,“ podotkl Zeman. Nové skleníky na pěstování rajčat se staví zpravidla u bioplynových stanic, které je zásobují odpadním teplem. „Bioplynové stanice většinou vlastní zemědělci,“ upozornil Zeman. Připomněl, že například Zemědělské družstvo v Haňovicích na Olomoucku vypěstuje v loni zprovozněných sklenicích ročně téměř osm stovek tun rajčat. Družstvo do skleníků s pomocí dotací z Programu rozvoje venkova investovalo přes 150 milionů korun. Většina produkce hydroponicky pěstovaných rajčat je určena pro tuzemský trh.

Mnohamilionovou investicí do dvou skleníků, jejichž celková plocha činí tři hektary, předseda ZD Haňovice Václav Kuba zdůvodnil tím, že tuzemská produkce rajčat výrazně zaostává za spotřebou. „Do Česka se ročně vozí zhruba 100 000 tun rajčat a ČR vyprodukuje přibližně jen 6000 tun rajčat,“ uvedl Kuba. Volba podle něj padla na cherry rajčata, po kterých v Česku i zahraničí rychle roste poptávka. Cena kilogramu cherry rajčat se v obchodech pohybuje mezi 150 až 250 korunami za kilogram. Návratnost investice do skleníků bude podle Kuby ale dlouhodobá. „Počítáme, že se bude pohybovat kolem 12 roků,“ míní.

Investice do skleníků může snížit závislost ČR na dovozu rajčat ze zahraničí.

Česká republika má u rajských jablíček dlouhodobě výrazně zápornou obchodní bilanci. Loni byla do tuzemska podle údajů Českého statistického úřadu dovezena rajská jablka v celkové hodnotě 2,776 miliardy korun a český vývoz obnášel jen necelých 370 milionů korun. Rajčata prodávaná v tuzemských prodejnách obchodních řetězců pochází hlavně z Nizozemska, Španělska, Maroka, Německa a nově i ze Slovenska, kde jejich pěstování zažívá velký rozmach. ■

Zájem o rajčata se rozšiřuje

Foto archiv Čerstvě utrženo

především pěstování kvalitní zeleniny,“ řekl Josef Košťál. Část plochy je využívána i na ovocný sad a pěstování obilnin. „To nám umožňuje střídání plodin na naší obhospodařované půdě,“ doplnil.

Roste poptávka po rajčatech

Podle předsedy Zelinářské unie Čech a Moravy Jaroslava Zemana zažívá pěstování rajčat ve sklenicích v současnosti boom. Nové moderní skleníky na pěstování malých rajčat, po kterých výrazně roste poptávka na tuzemském trhu i v zahraničí, zaujímají v České republice už dvě desítky hektarů, uvedl. „Letos

20 hektarů bychom užívali,“ podotkl Zeman. Malá rajčata lahodné chuti, která lze ve sklenicích díky umělému světlu pěstovat po většinu roku, se u zákazníků v České republice i zahraničí těší rostoucí oblíbenosti. „Velká rajčata sice váhově víc narostou a jsou levnější, ale cherry rajčátka jsou chuťově někde jinde,“ podotkl Zeman.

Stavba skleníků pro pěstování zeleniny podle Zemana v České republice zažila podobný rozmach před více než 40 lety. „Skleníky se tehdy stavěly například u kompresorových stanic či velkých podniků, ze kterých odebíraly odpadní teplo. Skleníky se postavily, pak se ale zdražily

Dotace na ochranu stád od prosince

Od začátku prosince lze podávat žádosti v rámci nové dotační výzvy z operačního programu Životní prostředí, která pomůže chovatelům hospodářských zvířat chránit stáda před velkými šelmami, jako jsou vlk, rys a medvěd, a také chovy drůbeže před ještěrkami. Vyčleněno je na ně 40 milionů korun. Informovala o tom Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

Zuzana Fialová

„Zkušenosti z Německa či Beskyd ukazují, že v krajině je možné hospodařit a zároveň tu mohou žít i divoké šelmy. Je ale potřeba s jejich přítomností počítat a přizpůsobit jí způsob chovu hospodářských zvířat. Chovatelé sice jsou dotacemi podporováni již nyní, ale ti, kteří žijí v oblastech s výskytem velkých šelem, mají při ochraně svých stád vyšší náklady. Rozhodli jsme se jim proto pomoci, aby pro ně bylo jednodušší svá stáda zabezpečit. Dostat mohou až 80 procent nákladů,“ vysvětlil Pavel Pešout z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, ředitel sekce ochrany přírody a krajiny. „Tradiční ochranou hospodářských zvířat na pastvině je trvalá přítomnost velkého pasteveckého psa nebo pastevece u stáda – vyplatí se zejména při chovu většího počtu ovcí nebo koz. Drobnějším chovatelům doporučujeme, aby svá hospodářská zvířata (ovce, kozy či mladý skot) hlavně na noc řádně umístili například do pevného objektu nebo do vyšší, nejlépe dvojité ohrady v blízkosti domu, je-li to možné. Osvědčuje se také při-

pevnění barevných pruhů látky, takzvaných zradidel, na ohradu,“ popsal Pešout. Nová výzva z operačního programu Životní prostředí je určena na investiční výdaje, které chovatelům pomohou předcházet škodám na hospodářských zvířatech. Mezi způsobilé výdaje patří například síťový elektrický ohradník nebo zdvojený elektrický ohradník (vodíče) včetně zdroje a jeho příslušenství, zdvojení pevné ohrady nebo doplnění o elektrický ohradník, zradidlový ohradník, pořízení fotopasti a dále pořízení vycvičeného psa

pastevceho plemene. Štěně psa pasteveckého plemene a jeho následný výcvik je možné hradit pouze za předpokladu, že tyto náklady žadatel uvede v účetnictví jako investiční náklad. Osobní náklady na pastevece nejsou způsobilým výdajem. V případě prevence škod způsobených ještěrkami jsou způsobilým výdajem sítě nad výběhy drůbeže. Uvedené náklady jsou hrazeny pouze žadatelům působícím v oblastech s doloženým výskytem vyjmenovaných zvláště chráněných druhů živočichů nebo je doložen záznam z místního

šetření příslušného orgánu ochrany přírody prokazující výskyt podle zákona č. 115/2000 Sb.

Žádat o dotace mohou podnikatelé i fyzické osoby podnikající v oblasti zemědělské prvovýroby. Minimální výše přímých realizačních výdajů projektu je 100 000 korun bez daně z přidané hodnoty. „Pro naši krajinu jsou důležitá jak hospodářská zvířata, která ji pomáhají udržovat, tak vlci. Jsou dobří lovci a mohou regulovat přemnožené velké kopytníky, kteří způsobují značné škody zemědělcům i les-

níkům. Velké šelmy si ke své obživě přednostně vybírají slabé a nemocné kusy a zvyšují tak kondici populace volně žijících srnců, daňků, muflonů i divokých prasat,“ sdělil Pešout s tím, že pokud velké šelmy způsobí škody na hospodářských zvířatech, operativně je řeší. „Naši pracovníci je přímo na místě posuzují, aby měl majitel nárok na náhradu škody. S chovatelé jednáme, vysvětlujeme jim, jak stáda zabezpečit, k zapůjčení pro okamžité řešení jim nabízíme také elektrické ohradníky,“ upřesnil. ■